

ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1. **Ιστορική ανασκόπηση**
2. **Νομοθετικό Πλαίσιο**
3. **Υφιστάμενη κατάσταση Ιαματικών Πηγών και Υδροθεραπευτηρίων.**

ΜΑΡΙΑ ΤΡΙΒΥΖΑ - ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΟΤ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Οι θεραπευτικές ιδιότητες του νερού ήταν γνωστές από πολύ παλιά. Το 2.000 π.χ. οι Βαβυλώνιοι είχαν συνδέσει την έννοια του γιατρού με " αυτόν που γνώριζε πολύ καλά το νερό". Στην Ελληνική μυθολογία αναφέρονται συχνά οι θαυματουργές θεραπευτικές ιδιότητες πολλών πηγών και το 5ο π.χ. Αιώνα η εμπιστοσύνη αυτή προς το Ιαματικό νερό εκφράζεται με την ίδρυση των Ασκληπιείων που κτίζονται κοντά στις Ιαματικές Πηγές.

Ο Ηρόδοτος είναι ο πρώτος παρατηρητής των Ιαματικών νερών που αναφέρει και συνιστά την λουτροθεραπεία και ο Ιπποκράτης καθορίζει τις παθήσεις για τις οποίες ενδείκνυται η χρήση των Ιαματικών νερών.

Κατά τη Ρωμαϊκή εποχή Έλληνες γιατροί, οπαδοί της Ιατρικής του Ιπποκράτη, ασχολούνται με την Υδροθεραπεία. Ο Στράβων, ο Πλούταρχος, ο Πausanias περιγράφουν πολλές Ιαματικές Πηγές και την εμφάνιση αυτών.

Κατά τα Βυζαντινά χρόνια μέχρι και τον 6ο μ.Χ. αιώνα εξακολουθεί να γίνεται χρήση των Ιαματικών Υδάτων. Το Μεσαίωνα ο Θερμαλισμός παρακμάζει και αναβιώνει πάλι στις αρχές του 16ου αιώνα.

Στους νεότερους χρόνους η Κυβέρνηση Καποδίστρια επέδειξε ενδιαφέρον για τις πηγές, το δε έτος 1830 Ιατροί της επισκέφθηκαν την Κύθνο όπου και μελέτησαν τις πηγές.

Επί βασιλείας του Όθωνα δημιουργήθηκε το Υδροθεραπευτήριο στα Λουτρά της Κύθνου.

Η αξιοποίηση των περισσότερων Λουτροπόλεων που λειτουργούν και σήμερα έγινε την δεκαετία του 1930.

Ο Χημικός Περέσης κατά το χρονικό διάστημα από 1923-1953 μελέτησε την φυσικοχημική σύσταση των μεταλλικών νερών των περισσότερων Πηγών της Ελλάδος.

Το έτος 1927 συστήθηκε ο κλάδος των μόνιμων υδρολόγων ιατρών και το 1938 συστήθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών έδρα κλινικής Υδροθεραπείας και Ιατρικής κλιματολογίας.

Η εξέλιξη των Ιαματικών Πηγών είναι στενά συνδεδεμένη με τις αντιλήψεις της Ιατρικής Παθολογίας.

Σε εποχές όπου η Ιατρική επιστήμη εφαρμόζει φυσικά μέσα θεραπείας των διαφόρων παθήσεων παρατηρούμε και ανάπτυξη των Ιαματικών Πηγών. Με την έκρηξη της Χημικής

Φαρμακολογίας και την εξέλιξη της χειρουργικής, εγκαταλείπεται και η αντίληψη μερίλαματικότητας των πηγών.

Αποτέλεσμα αυτών των ισορροπιών είναι η παρακμή των λουτροπόλεων μας, οι οποίες άνθισαν μετά το 1930 και η μετατροπή τους σε " γερουντοπόλεις παραδοσιακής πελατείας".

Στην σημερινή εποχή η "Λουτροθεραπεία" εξελίσσεται και λαμβάνει τη μορφή του "Ιαματικού Τουρισμού" ο δε ασθενής γίνεται σταδιακά και Τουρίστας.

Η επαναληπτική μορφή που έχει η Υδροθεραπεία (ορισμένος αριθμός λούσεων σε ορισμένο χρονικό διάστημα), για να ολοκληρωθεί η θεραπεία, θέτει στη διάθεση του ασθενούς πολύ χρόνο και για άλλες δραστηριότητες. Έτσι δημιουργήθηκαν τα θέρετρα του Ιαματικού Τουρισμού (SPAS) που συνδυάζουν εκτός της υγείας και την ψυχαγωγία.

Ο Τουρισμός Υγείας ο οποίος συνεχώς εξελίσσεται, σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με την υγεία όπως τον Ιατρικό έλεγχο, την ειδική διαιτητική, την θεραπεία με βιταμίνες, τις βοτανοθεραπείες, τη γυμναστική, τις ειδικές θεραπείες όπως αντικαπνική, θεραπεία τον άγχους, ψυχοθεραπεία, κινησιοθεραπεία, χαλάρωση, εκμάθηση ύπνου, έρευνα της σωστής γραμμής του σώματος αισθητική κ.λ.π.

Τα κέντρα Υδροθεραπείας σήμερα κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες . Στα κέντρα Ιαματικού Τουρισμού (SPAS) , από το όνομα της πόλης του Βελγίου όπου λειτούργησε επιτυχώς το πρώτο οργανωμένο κέντρο.

Αν όμως το Τουριστικό θέρετρο έχει όλες τις εγκαταστάσεις και έχει αναπτύξει και επεκτείνει τις δραστηριότητες του, ώστε το προσφερόμενο προϊόν, εκτός της θεραπείας να έχει ως σκοπό περισσότερο την ξεκούραση αναψυχή τότε έχουμε τα κέντρα Τουρισμού Υγείας.

ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΡΜΟΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΝΕΡΑ.

A) Βασικός Νόμος είναι ο 2188/20, ο οποίος αναφέρεται στα εξής.

α. Χαρακτηρισμός- ανακήρυξη Ιαματικών Πηγών και ανάκληση ανακήρυξης.

β Κανονισμός λειτουργίας Υδροθεραπευτηρίων.

γ. Άδεια λειτουργίας καταστημάτων Ιαματικών Πηγών

δ Κατάταξη των Πηγών σε Δημόσιες και Ιδιωτικές.

B) Ο Ν 4844/30 αναφέρεται σε διατάξεις που αφορούν την Εκμ/ση των Ιαματικών Πηγών. Επίσης ο Νόμος αυτός καθορίζει την ζώνη προστασίας των Ιαματικών Πηγών ως κύκλο με κέντρο την Πηγή και ακτίνα 1.000 μ. Εντός της ζώνης προστασίας γίνονται μόνο έργα και εκμεταλλεύσεις του εδάφους τέτοια που δεν παραβιάζουν τον Ιαματικό Υδροφορέα. Ο ίδιος Νόμος προβλέπει τη συγκρότηση Τεχνικής Επιτροπής, έργο της οποίας είναι η γνωμοδότηση επί των έργων που προβλέπεται να γίνουν εντός της ζώνης προστασίας.

Γ) Ν 4086/60. Ο Νόμος αυτός διαχωρίζει τις Ιαματικές Πηγές σε Τουριστικής και Τοπικής σημασίας. Οι Ι.Π. Τουριστικής σημασίας υπάγονται στην άμεση αρμοδιότητα του ΕΟΤ.

Τις Ιαματικές Πηγές Τοπικής Σημασίας ο ΕΟΤ υποχρεούται να παραχωρεί κατά εκμετάλλευση στους ΟΤΑ στα Διοικητικά όρια των οποίων αναβλύζουν.

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) υπάρχουν καταγεγραμμένες 822 Πηγές Θερμομεταλλικών Νερών στην Ελλάδα, από αυτές οι 752 δύνανται να αξιοποιηθούν. Σήμερα από τις 752 πηγές χρησιμοποιούνται οι 348 (42%) σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, είναι δε επίσημα ανακηρυγμένες οι 77 από αυτές.

Οι Γεωγραφική κατανομή των Ι.Π. έχει ως εξής.

Στερεά Ελλάδα 156

Θεσσαλία 57

Ήπειρος 56

Μακεδονία 115

Θράκη 25

Πελοπόννησος 114

Νησιά 229

Οι Ιαματικές Πηγές **ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ** είναι οι εξής.

Αιδηψός-Ευβοίας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, λειτουργεί με Αυτεπιστασία.

Βουλιαγμένη Αττικής, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, ευρίσκεται σε διαδικασία παραχώρησης στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καβάλας.

Ικαρία - Σάμου.

Α). " Ασκληπιός" (πρώην Μουσταφά), ιδιοκτησίας Δήμου Αγ. Κηρύκου.

Β). "Απόλλων " Θερμά Ικαρίας, ιδιοκτησίας Δήμου Αγίου Κηρύκου.

Γ). " Σπήλαιο" Θερμά Ικαρίας, Ιδιοκτησίας Δήμου Αγ. Κηρύκου.

Δ). "Κράτσα" Θερμά Ικαρίας, ιδιωτική.

Ε). Θερμό Λευκάδος Ικαρίας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, δεν λειτουργεί.

Καιάφας Ηλείας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, λειτουργεί με αυτεπιστασία ΕΟΤ.

Καλλιθέα Ρόδου, ιδιοκτησίας ΕΟΤ παραχωρημένη στη Κοινότητα Κοσκινούς.

Κουνουπέλι Ηλείας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ παραχωρημένη στις Κοινότητες Μανωλάδας, Κουνουπελίου, Βάρδας δεν λειτουργεί.

Κύθνος Κυκλάδων, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, λειτουργεί με αυτεπιστασία.

Κυλλήνη Ηλείας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ , μισθωμένη μέσω διαγωνισμού, στον όμιλο "Δασκαλαντωνάκη" για 40 χρόνια, αρχής γενομένης από έτους 1998.

Λουτράκι Κορινθίας.

Α). Υδροθεραπευτήριο ΕΟΤ, δεν λειτουργεί.

Β). Ποσιθεραπευτήριο ΕΟΤ, λειτουργεί με αυτεπιστασία ΕΟΤ.

Γ). Υδροθεραπευτήριο του Δήμου, λειτουργεί από την Δημοτική Επιχείρηση ΔΕΤΑΛΠ.

Νιγρίτα Σερρών, ιδιοκτησίας ΕΟΤ.

Α). Υδροθεραπευτήριο, λειτουργεί με Αυτεπιστασία ΕΟΤ.

Β). Εμφιαλωτήριο, δεν λειτουργεί.

Μέθανα Πειραιώς, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, τρεις πηγές, λειτουργεί με Αυτεπιστασία ΕΟΤ.

Σμόκοβο Καρδίτσας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, παραχωρημένη στην κοινότητα Λουτροπηγής μέχρι του έτους 2028 χωρίς αντάλλαγμα.

Σουρωτή Θεσσαλονίκης, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, παραχωρημένη στην κοινότητα Σουρωτής μέχρι του έτους 2028, η λειτουργία της έχει ανατεθεί στην Κοινοτική Επιχείρηση Σουρωτής. Το 5% επί των ακαθαρίστων εσόδων διατίθεται για έργα Τουριστικής Σημασίας στην περιοχή.

Ξυνό Νερό Φλώρινας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, παραχωρημένη στην Κοινότητα Ξυνού Νερού μέχρι του έτους 2028. Το 5% επί των ακαθαρίστων εσόδων διατίθεται για έργα Τουριστικής Σημασίας στην περιοχή. Η λειτουργία της έχει ανατεθεί στην Κοινοτική Επιχείρηση.

Κίρρα Φωκίδας, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις δεν αξιοποιήθηκε ποτέ.

Ποτάμιο Σάμου, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, δεν αξιοποιήθηκε ποτέ.

Λαγκαδάς Θεσσαλονίκη, ιδιοκτησίας ΕΟΤ, παραχωρημένη στην "ΑΞΕ ΑΣΤΗΡ" μέχρι του 2015.

Β). Υπάτης

Θερμοπυλών

Πλατυστόμου

Κονιαβίτη

Ψωρονέρια

Οι τρεις πρώτες λειτουργούν μέχρι σήμερα με αυτεπιστασία.

Η αξιοποίηση όλων των πηγών που αναφέρονται στο (β) θα γίνει με την παραχώρηση της Εκμετάλλευσης αυτών με Διεθνή Πλειοδοτικό Διαγωνισμό, ο οποίος θα λάβει χώρα την 5.4.99.

4. Ιαματικές Πηγές **ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.**

Οι λειτουργούσες Ιαματικές πηγές Τοπικής Σημασίας είναι 44, μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται οι Ιαματικοί Πηλοί της Πικρολίμνης Κιλκίς και των Κρηνίδων Καβάλας, οι οποίοι πρόσφατα ανακηρύχθηκαν και λειτουργούν για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Επίσης στη διαδικασία ανακήρυξης (υπογραφή Π.Δ. ανακήρυξης), βρίσκεται το "Σπήλαιο Αγίου Γεωργίου Κιλκίς", ως χώρος θεραπείας για ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος "Σπηλαιοθεραπεία".

Μεταξύ των 44 Ιαματικών Πηγών Τοπικής Σημασίας περιλαμβάνονται τα Ατμόλουτρα Αμαράντου Ιωαννίνων μοναδικά του είδους στην Ελλάδα.

ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑ

Είναι οι εξής.

1. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΠΡΕΒΑΖΑΣ 48 100 ΠΡΕΒΕΖΑΣ.
2. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΓ.ΒΑΡΒΑΡΟΥ 300 04 ΤΡΥΦΟΣ
3. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ 81 100 ΛΙΣΒΟΡΙ ΛΕΣΒΟΣ
4. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΓ. ΦΩΚΑ 85 300 ΚΩΣ
5. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
6. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ 84801 ΜΗΛΟΣ
7. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΜΜΟΥΔΑΡΑΣ 52 200 ΑΜΜΟΥΔΑΡΑ
8. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ 44 100 ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ
9. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΡΑΧΩΒΙΤΙΚΩΝ 260 01 ΑΡΑΧΩΒΙΤΙΚΑ
10. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΑΓΙΑΣΜΑΤΩΝ 82 100 ΧΙΟΣ
11. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ ΠΕΛΛΑΣ 58 400 ΛΟΥΤΡΚΙ ΠΕΛΛΑΣ
12. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΞΥΘΟΚΕΡΑΣ 27 100 ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΞΥΛΟΚΕΡΑΣ
13. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΠΑΛΑΙΟΒΡΑΧΑΣ 35 003 ΠΑΛΙΟΒΡΑΧΑ
14. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΓΕΝΗΣΑΙΑΣ 67 100 ΝΕΑ ΚΕΣΣΑΝΗ
15. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΓΙΑΛΤΡΩΝ 34 300 ΓΙΑΛΤΡΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

16. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΔΡΑΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙΤΣΑΣ 35 010 ΜΑΚΡΥΡΑΧΗ
17. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΕΧΙΝΟΥ 67 300 ΘΕΡΜΑ ΞΑΝΘΗΣ
18. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΕΥΘΑΛΟΥΣ ΛΕΣΒΟΥ 81 100 ΜΥΘΗΜΝΑ
19. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΘΕΡΜΗΣ ΛΕΣΒΟΥ 81 100 ΘΕΡΜΗ ΛΕΣΒΟΥ
20. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΘΕΡΜΩΝ ΚΑΛΥΜΝΟΥ 85 200 ΚΑΛΥΜΝΟΣ
21. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΕΦΑΝΙ 30 100 ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΕΦΑΝΙ
22. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΚΟΚΚΙΝΟ ΝΕΡΟ 41 001 ΚΑΡΔΙΤΣΑ ΛΑΡΙΣΗΣ
23. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΚΑΒΑΣΙΛΩΝ ΠΗΞΑΡΙΑΣ 44 100 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
24. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΚΟΛΠΟΥ ΓΕΡΑΣ 81 100 ΜΥΤΙΛΗΝΗ
25. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΛΙΤΣΕΚΙΟΥ 30 100 ΛΙΤΣΕΚΙ- ΑΙΤ/ΝΙΑΣ
26. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΘΕΡΜΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (ΣΕΔΕΣ) 546 25
27. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ 62 300 ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟ
28. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ 85 303 ΝΙΣΥΡΟΣ ΔΩΔ/ΝΗΣΟΥ
29. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΜΟΥΡΤΣΙΑΝΟΥ 300 11 ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ-ΑΙΤ/ΝΙΑΣ
30. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ Ν. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ 54 624 Ν. ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ-ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
31. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗΣ 68 100 ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΗ-ΕΒΡΟΥ
32. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΧΑΝΟΠΟΥΛΟΥ 47 100 ΧΑΝΟΠΟΥΛΟ - ΑΡΤΑΣ
33. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ- ΧΕΛΟΒΑ ΜΠΑΝΙΩΤΗ 300 03 ΛΥΣΙΜΑΧΙΑ ΑΙΤ/ΝΙΑ
34. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΣΟΥΒΑΛΑΣ ΒΑΘΥ ΑΙΓΙΝΑΣ 185 31
35. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΨΑΡΟΘΕΡΜΩΝ 680 02 ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ ΕΒΡΟΥ
36. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ 25 100 ΑΙΓΙΟ Ν. ΑΧΑΪΑΣ
37. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΣΤΑΧΤΗΣ ΠΟΡΙΑΡΗ 300 62 ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΛΗΝΗΣ
38. Ι.Π. ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗ ΚΙΛΚΙΣ- ΠΗΛΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΥΔΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ
39. Ι.Π. ΚΡΗΝΙΔΩΝ ΚΑΒΑΛΑΣ- ΠΗΛΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ-ΛΥΔΙΑΣ.

Στη διαδικασία της ανακήρυξης βρίσκονται οι Ι.Π.

1. Ι.Π. Κιβωτού Γρεβενών.
2. Ι.Π. Λουτροχωρίου Πετραίας Πέλλας.
3. Ι.Π. Θερμία Παρανέστι Δράμας.
4. Ι.Π. Αγραπιδιών και Λιμνοχωρίου Φλωρίνης.